

RITGERÐ

Hjálparveiting til børn, ung og foreldur v.m.

Í CÍRKULÆRE um BÖRNE- og UNGDOMSVÆRNESENES VIRKSOMHED (Socialministeriets Cirkulære af 10. okt. 1966 gældende for Danmark), stendur m.a.

Ynskjandi er, at foreldur og ung við tryggileika og í góðari tíð venda sær til barna- og ungdomsvernd, við tað, at hetta gevur bestu møguleikar og grundarlag fyrri víðari samarbeiði fyrri fremjan av forsgorini. Tí eigur Barna- og Ungdomsverndin í øllum virki sínum hava tað fyrri eyga, at uppbyggjast kann eitt fult álit á, at nevndin kann og vil hjálpa effektivt við at loysa teir trupulleikar, foreldur sjálvi ikki eru for fyrri at greiða.

Nevndin kann ikki vera nøgd við bert at reagera, tá biðið hevur verið um hjálpa, men skal eisini vera vakin og soleiðis sjálfvita útí um seg.

Nevndin má vera ógviliga varin og vísa størsta varsemi við at avvísa áheitan um hjálpa, sum nakad »bagaðtagtigta« ella óviðkomandi tí almenna, tá tað

kann føra við sær álvarsligan skaða, um barna- og ungdomsverndin letur vera við at koma einum barni til hjálpar, orsaka skeivari meting av fyrstu áheitanini.

Í »Lov for Færøerne om børneforsorg« stendur í kap. IV § 24 stk. 2:

Harumframt verður álagt nevndini at hava umsgoran fyrri: hvar barnið skal sendast, uppallast, og hvar tað kann fáa útbúgving sína, tá tað ikki hevur foreldur, ella um foreldrin fyrirbils ella í longri tíð ikki sjálf eru for fyrri at syrgja fullgjørt fyrri tí, og tí hava sent áheitan um hjálpa.

Annars vita vit, at endamálsfyriskipin so tyðuliga sigur, at samfelagið hevur ábyrgdina av børnunum, ikki bert tá tað er viðvíkjandi upphaldi, men eisini tí sálarliga trivnaðinum.

Vanlig regla er, at viðtøkur og hjálparveitingar skulu víðgerast á fundi. Allir nevndarlimir skulu verða boðsendir. Berst einum limi frá, skal tiltakslimir boðsendast.

Kannan og viðgerð av barnaverndarmálum skal verða gjørd av fólki við serligum fyrirteytingum fyrri slíkt arbeiði, til tess at varsemi verður sýnt. Hesar fyrirteytingar umfata: fatan av skygningi til at duga at seta seg inn í trupulleikarnar hjá børnunum, hjá ungum og hjá foreldrum og familjum teirra, kunnleika til tær sosiala hjálparveitingarnar, evni til at koma í samband við (kontakta) menniskju og at framleggja málini fyrri rætta viðkomandi.

Í mongum fornum er tað so, at foreldur halda seg aftur at biðja um hjálpa viðvíkjandi trupulleikum við børnunum, tí tey halda, at tað er skomm. Hesum megu vit royna at koma til livs. Tí í summum fornum kann tað hjálpa bert at tala við okkurt fólk, sum dugir at skilja tey. Latum okkum hvør í sínum lagi royna at vegleiða og siga frá, har vit siggja hjálpa er neyðug.

Hetta er ikki minni enn skylda okkara.

Hanna Lisberg

flúgva. Og lat okkum enduliga ikki gloyma hvussu ovurhonds dyrt tað er at flúgva. — Tað er so avgjørt ikki fyrri hvønn sum helst, men letur seg saktans gera fyrri peningafólk og teir ið ferðast kunnu fritt — fyrri slíkar er tað líka mikið hvat tað kostar.

Fyrri almenningin er tað ikki líka mikið at keypa ein ferðaseðil fyrri 700 kr. og at keypa ein fyrri 250 kr. ella so. Tað er eyðsæð at her er munur á. T.d. kunnu vit taka tey mongu lesandi niðri, ið illa hava ráð at lesa uttan studning og lán: — fyrri tilik hevur tað almikið at siga, hvat tað kostar at ferðast. — Tað kann væl ikki vera teltan at bera so í band, at fólk skulu noyðast at ferðast dyrt.

Fólk úr suðri ella norðan fyrri Havnina skulu fyrst við skipi til Havnar, síðan við bili til Vestmanna og so yvirum í ferju, og síðan aftur í bil til flugvipplassið. Nú er longu nógv ferðast og hetta kostar væl í peningi, so at ferðaseðilin við flugfari er ógvuliga dýrur samanlagt. Haraftur imóti liggur heilt annarleiðis fyrri at ferðast við skipi, tá tað kemur bæði til Klaksvíkar og Tvøroyri.

Hevði altíð meira verið hugsad um heildina og ikki bert nokur einstök, so hevði ivaleyst mangt verið ódrísi enn tað er.

Lat tað bara verða lagt til, at hvat gagn tað so verður ella ikki at vit nú eru partur í flugferðsluni, so er tað eitt bein hjá nevndarlimum, tí teir skulu sjálfandi hava eina hampuliga samsýning og hartil friferðir. So einki er so ringt at tað ikki er gott fyrri onkran.

-sem

SNOPPRÍKKUR

Snoppríkkur er stuttligur at lesa og kanska okkurt er í tí hann skrivur um telefonmenn sum sita innstongdir meðan foroyingar dansa hele den lyse nat saman við kongi og konu — óiva veit Snoppríkkur nógv um hyljar og hol á havnargotum — men tá hann fer at tosa um »framamenn« sum leigusveinar hjá Sovjetimperialisminu so er hetta ein gomul og skovad grammofoonplata frá 50'unum. Tað loysir seg ikki at halda við framamennum — tað er púra beint — men tær hugsjónir sum teir bera fram hava teir ikki fingið frá Sovjett — tvørtur imóti so halda teir við formanni Mao sum er ættaður úr Kína.

Henda rørslan sum við frama monnum eisini hevur fingið for oyskar viðhaldsmenn, er ikki spottin úr tí russisku kommunismuni og neyvan hevur hon foroyksan abba. Hon sum so mangt annað er komin úr USA. Har studentar og aðrir radikalar menn sum hvørki halda við presidentinum ella teim flokkunum sum hava sæti í tí amerikansku Congressini, fóru at lesa Maos hugsjónir. Síðan hevur rørslan breitt seg til Europu. Tað er heldur ikki rætt at siga at tað bert eru formannsins orð hesir menn hava á munn. Hin gitni amerikanski professarin Herbert Marcuse, hevur ofta verið kallaður faðir at student uppreistrinum — og bók hansara eru umsettar til nógv mál — har imillum til danskt, svenskt og norskt.

Fyrst í 50'unum tá hitt politi-

iska evangelið um Nato var prætið um allan vesturheimin fingið fólk eitt mynstur at hugsa eftir, sum stutt sagt klevur heim í tvey — tann fria og tann kommunistiska.

Hesu seinru árinu eru menn vorðnir varir við at ein rugva av londum hvørki eru fri ella kommunistisk — bert fátæk — og so langt eru amerikamenn ikki komnir í frekleika at teir hava veitt hesum triðja parti av heiminum hægri livifót enn tann Bresnjev borðreiðir við.

Hin kommunistisk parturin av heiminum er eisini farin í tvey. Tað russisk-kommunistiska mynstrið at hugsa eftir hevur verið fyrri hordum áløpum — mest frá Kína. Kinamenn rokna seg til triðja partin og vilja ikki vita av nokrum russiskum myndum. Stóðan í dag kann tí sigast at vera tann — at í dag er tað ein stórtur partur av fólkinum í Europu sum ikki longur hugsar eysturvestur, Amerika-Sovjett. Tí sum praktiskur politikur hevur hetta fort við sær at tey lond sum eru rík gerast enn ríkari meðan tey lond sum eru fátæk gerast enn meira fátæk.

Síðan henda nýhugsandi rørs lan tók seg upp er hon pettað sundur í fleiri flokkar — ein flokkur hevur skilt seg út sum fanatisk kommunistiskur og sigur seg byggja á Marx og Lenin, sum teir halda russar hava sviðið. Tað er ikki alt so dæmlik sum kemur frá teimum, men at leggja teir undir at ganga orindi fyrri stjórnina í Krenl vitnar um hitt gamla mynstur og hevur einki við veruleikar at gera.

Undaliga verð, segði prae ikki maðurin — og satt er tað. Snoppríkkur veit nógv um »Ar beidara Hvíldarheim« í Sovjett og livifótur í USA, men einki um vøkstur, tilgongd og klandursmál innan tað europeisku sosialismuna tey seinastu tiggju árinu. Foroyiskir javnarmenn kunnu ikki vera nøgdri við at hvørja ferð okkurt nytt stingur seg upp, so verður tað útytt eftir eini hugsunarløgu sum fyrri langt síðan er burturkastað av teim skandinavisku sosialdemokratunum. Tað munnu ikki vera nógv í dag sum halda at valgið stendur millum russisk fangatypir ella amerikanskan luksus-livifót. Hugsandi menn áttu at verið vaksnir frá svart-hvítari málningalist. Tað kann ikki loysa seg at ganga orindi fyrri Krenl, men heldur ikki at kasta seg fram eftir romnum fyrri kapitalistunum í USA. Undir seinasta valstriði tá Nixon varð valdur segði hann at umleið tjúgu millionir í USA lðu neyð — og tað — hóast ikki eitt einasta arbeiðara hvíldarheim er at finna í USA.

-e-

B
R
Ø
V

HARRA JENS VESTERGAARD

Tað er sjálvsagt, at vit báðir sum suðringar ikki kunnu annað enn vera fullsamdir um at seta virki(ir) upp á Suðuroynni, tí tað er so sanniliga tiltrøngt. Men tað sum tú ikki kann vera samdur við meg í er, at eg sigi avgerðina hvar umtalda sildaverksmiðja skal setast, er hjá Sildasøluni, og hetta er púra náttúrligt, at Sildasølan hevur avgerðina, tí hon eigur íttivið og skal júst eisini seta pening til, so hetta var so avgjørt ikki sagt fyrri at sleppa javnaðarfloksins monnum í landsstýrinum undan nakrari ábyrgd. — Men sjálvandi kemur hetta ikki at ganga uttanum hvørki virkisnevnd ella landsstýri.

Í hesum sama sambandi freistar tú meg at minna teg á, hvør sat í landsstýrinum, ið spenti bein fyrri hitt mikla fiska virki, ið skuldi byggjast á Drenesi á Tvøroyri, sum í dag kundi givið arbeiði til nógvur hendur.

At tala um hvussu Suðuroyggin í lötuni er umboðað í landsstýrinum, skal eg so avgjørt ikki úttala meg um, men aftur meg ikki við at siga, at hvør og hvørjir so enn koma at sita í landsstýrinum, so verður Suðuroyggin neyvan nakrantíð aftur at eiga so heitan stríðs mann sum P. M. Dam var, og

hetta vilja flestu núlvandi suðringar koma at ásanna soleingi tað andar í teimum.

— Kanska hava vit tyðiligt dømi um hetta júst í hesum døgum, hvar nógv leikar á.

dj.

SKIPAFERÐSLA — FLOGFERÐSLA

Ferðingin millum Føroyar-Danmark er stór og okist sjálvandi; men trupult er at ferðast, tí t.d. er skipaferðslan einans, og síðan er tað flugvingin, hon er til tíðir ógvuliga óálitandi og trupul at koma til og hartil dýr.

Tað er so nógv skrivað og talað um Skipaferðslu og tess uppruna og til nú tað er uttan ferðamannaskip, at tað kann vera nógv mikið. Tó tað kann við fullum rætti sigast at vera illa atborði.

Lítið nyttar at deilast hvør skuldina hevur og at øvunda at ferðaflutningurin bæði eftir sjón um og loftvegis er á útlendskum hondum, tí verri hevði verið, um so var, — nú menn hava sett fótin á mánan — at eingin møguleiki var at ferðast millum Danmark og Føroyar. Heldur áttu vit at fegnast yvir at onkur var sum hevði áhuga at røkt ferðasambandið bæði eftir sjón um og gjeðnum luftina. — Tí neyvan megu útlendingar rokja ferðasambandið tí tað gevur so nógv av sær. Hetta skuldi okkara Skipafelag kent eitt sindur til. Tað gongur sjón fyrri søgn.

Tó var í 1966 umsókn frá Skipafelagnum um at fáa loftingið at vedhalda fyrri bygging av nýggjum »Tjaldur«, men illviljin var so grovur móti hesum føroyska felag, at tað var eingin møguleiki at fáa eitt av teim mongum broytingaruppskot-

unum samtykt. Teir, ið vóru heitastir fyrri at ganga umsókn Skipafelagsins á móti vóru javn aðarmenn og K. Mohr. Tað gekk enttá so langt við síðuna av, at onkur tingmaður fekk seg til at siga, at Pf. Skipafelagið Føroyar var einki uttan eitt familjufyrirskandi, og kundir hann sostatt ikki ganga við til at stýja umsóknina. So góður foroyingur var hesin sami maður og flokksfelagar, at teir kunnu sigast at vera orsökini til at fella málið um bygging av nýggjum »Tjaldur«, sum nú kundir sigt millum Føroyar og Danmark.

Istaðin hava menn start seg blindar uppá flugving og hava øvundað teimum, ið hava rokt hetta samband, og hava hug at halda at ein tann størsta gullgrubba, foroyingur kunnu koma sær uppi, er flugvingin; og eru so státt mong illsinnsorð tveitt eftir SAS og tess monnum.

Nú er loksins komið so mikið langt við at koma Føroyum uppí flogferðsluna, at aðalfundur skal haldað um lógarbroyting o.a.

LIVST SO SPYRST.

Vit fáa at siggja hvussu mikl an pening flogferðslan verður at kasta av sær. Vit hava hoyrt at flogferðslan hevur verið í stórari óking, hetta hevur verið geipað av, uttan at hugsa um at fólk hava verið noyðd at ferðast loftvegis, tí lítill annar møguleiki hevur verið. Óvist um flogferðslan verður at okjast munandi meir — í hvørt fall ikki eftir, hvat apríl ársfjórðingur hevur víst.

Vit vita fullvæl, at tað eru mong fólk, ið fyrirtekja at ferðast eftir sjónum, men hava lítlan møguleika og noyðast at

FØROYA

BANKI

banki FØROYA